

ЦЕНТРАЛЬНА СПІЛКА СПОЖИВЧИХ ТОВАРИСТВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Мельник Юрій Миколайович

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ
РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ
У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ**

Монографія

Херсон
2019

УДК 338.246.025:338.45
М48

Рекомендовано до друку Вченою радою
Львівського торговельно-економічного університету
(протокол № 6 від 4 лютого 2019 р.)

Рецензенти:

Кузнєцов Е.А. – доктор економічних наук, професор Одеського національного університету імені І.І. Мечникова, завідувач кафедри менеджменту та інновацій;

Коваленко О.М. – доктор економічних наук, доцент Одеського національного політехнічного університету, професор кафедри менеджменту зовнішньо-економічної та інноваційної діяльності;

Сахацький М.П. – доктор економічних наук, професор Одеської державної академії будівництва та архітектури, завідувач кафедри маркетингу

М48 **Мельник Ю. М.** Теоретико-методологічні засади регулювання розвитку промисловості у національній економіці : монографія. – Херсон: «ОЛДІ-ПЛІОС». 2019. – 365 с.

ISBN 978-966-289-282-6

У монографії розглянуто: теорія та методологія регулювання розвитку промисловості у національній економіці; аналітичне дослідження розвитку промислової галузі національної економіки; забезпечення прозорості та формування інструментальної підтримки в системі регулювання розвитку промисловості національної економіки; пріоритетні напрями макроекономічного розвитку промисловості; концепція стратегічного регулювання розвитку промисловості в трансформаційних та інтеграційних умовах.

Монографія буде корисною для докторантів, аспірантів, магістрів, науковців, керівників органів державної влади, які досліджують проблеми забезпечення державного регулювання національної економіки.

УДК 338.246.025:338.45

ISBN 978-966-289-282-6

© Мельник Ю.М. 2019

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ	8
1.1. Теоретичні та методологічні основи розвитку у промисловому секторі національної економіки	8
1.2. Концептуальні орієнтири системи регулювання розвитку промисловості	19
1.3. Державне інституційне забезпечення економічного зростання та розвитку національного макроекономічного середовища	34
РОЗДІЛ 2 АНАЛІТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОЇ ГАЛУЗІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	54
2.1. Концептуальні засади діагностичного аналізу у промисловій галузі національної економіки	54
2.2. Забезпечення пріоритетного розширеного відтворення людського капіталу у промисловості	69
2.3. Характеристика макроекономічних показників промислової галузі національної економіки	88
2.4. Забезпечення захисту національних інтересів в умовах глобалізації	108
РОЗДІЛ 3 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСПАРЕНТНОСТІ ТА ФОРМУВАННЯ ІНСТРУМЕНТАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ В СИСТЕМІ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ	116
3.1. Забезпечення прозорості у формуванні інформаційно-аналітичних потоків	116
3.2. Формування системи індикативного регулювання, стратегічного прогнозування та планування у промисловості	131
3.3. Застосування форсайт-технології у розвитку промисловості національної економіки	149

РОЗДІЛ 4	
ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО	
РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ	166
4.1. Формування інноваційно-інвестиційної інтеграційної стратегії для розвитку промисловості в умовах глобалізації	166
4.2. Сценарний підхід впровадження стратегії розвитку промисловості	189
4.3. Обґрунтування потенціалу розвитку конкурентоспроможності у промисловості національної економіки	207
4.4. Векторна спрямованість цільових програм у національному макроекономічному середовищі	224
РОЗДІЛ 5	
КОНЦЕПЦІЯ СТРАТЕГІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	
РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ В ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ	
ТА ІНТЕГРАЦІЙНИХ УМОВАХ	234
5.1. Формування промислової політики в контексті модернізації національної економіки	234
5.2. Механізм державного регулювання розвитку промисловості	254
5.3. Методологічне забезпечення стратегічного регулювання економічної динаміки у промисловому секторі національної економіки	270
РОЗДІЛ 6	
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ	
У ПРОМИСЛОВІЙ ГАЛУЗІ	296
6.1. Структуризація факторів в системі управління фінансовою стійкістю промисловості	296
6.2. Науково-методичне забезпечення побудови облікової підсистеми промислового підприємства при процедурі банкрутства	305
6.3. Обліково-аналітична система в забезпеченні фінансової стійкості промислового підприємства в цілях прогнозування банкрутства	317
ВИСНОВКИ	325
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ	332
ДОДАТКИ	358

ПЕРЕДМОВА

Інтеграційні процеси у національному і міжнародному середовищі постають потенційно потужними та динамічними факторами впливу на економічне зростання і розвиток промисловості країни. Постійні трансформаційні процеси та зміна стратегічних орієнтирів у національному макроекономічному середовищі зумовлюють необхідність вдосконалення теорії та методології регулювання розвитку промисловості країни, яка матиме інноваційно-інвестиційну спрямованість.

Інноваційно-інвестиційні орієнтири національної економіки у контексті її ефективного функціонування потребують розробки концептуального підходу до регулювання розвитку промисловості країни. Промисловість є провідною галуззю виробничої сфери, яка здатна забезпечити стабільність та динамічний розвиток національної економіки за рахунок індустріалізації господарського комплексу країни, що дозволить забезпечити подальше стале та інтенсивне підвищення соціально-економічних стандартів та безпеки макроекономічного середовища України. Темпи зростання промислового виробництва мають позитивну динаміку за 2016-2018 роки, але 1,1%, за останній період, недостатній для національної економіки. Сформовані у національній економіці структурні диспропорції збільшують ризики зниження темпів зростання показників промислового виробництва.

Регулювання розвитку промисловості охоплює нормативно-правові, організаційно-виробничі, інноваційно-інвестиційні та соціально-економічні аспекти. Стратегічною метою регулювання розвитку промисловості в трансформаційних умовах та агресивної політики зовнішнього оточення є забезпечення сталого економічного зростання, підвищення соціально-економічних стандартів та забезпечення національної безпеки України. З урахуванням визначених аспектів, дослідження теоретико-методологічних питань регулювання розвитку промисловості національної економіки є актуальним та необхідним завданням.

Питанням регулювання розвитку національної економіки та її структурних елементів присвячені праці українських та зарубіжних учених:

О. Амоші, Б. Андрушківа, Х. Амстронга, Ю. Бажала, Б. Біренберага, С. Васькова, О. Веклич, О. Вовчак, О. Гальцової, Л. Дідківської, П. Друкера, В. Геєця, М. Коваленка, А. Єпіфанової, Е. Лібанової, Г. Григор'єва, А. Кругляка, Л. Швайки, А. Маддісона, В. Маргасової, В. Мунтіяна, І. Михасюка, А. Никифорова, І. Розпутенко, Ю. Сафонова, Є. Масленнікова, Дж. Стігліца, Н. Нижника, М. Тимчука, Р. Фатхундінова, К. Шапошнікова, Р. Хейлбронера, С. Філіппової та інших.

Деякі теоретико-методологічні аспекти фундаменту системи регулювання трансформаційних процесів у національному макроекономічному середовищі відображені у працях: В. Апопія, М. Барни, Б. Буркинського, М. Долішнього, А. Гальчинського, О. Кузьміна, Е. Кузнєцова, О. Коваленко, М. Меркулова, Б. Мізюка, Б. Семака, О. Побережець та інших.

Незважаючи на значну кількість наукових досліджень, присвячених питанням державного регулювання розвитку промисловості національної економіки та її сегментів, практично відсутні розробки щодо методологічних та практичних засад регулювання розвитку промисловості національної економіки в інтеграційних умовах.

Монографія спрямована на розв'язання науково-прикладної проблеми, яка полягає у відсутності системного підходу у регулюванні розвитку промисловості національної економіки в трансформаційних умовах, що обумовило вибір теми дослідження, її мету, завдання, об'єкт, предмет, методи, структуру та основні напрями дослідження.

Монографія є складовою науково-дослідної роботи кафедри теоретичної та прикладної економіки Львівського торговельно-економічного університету «Трансформація економічного розвитку за умов глобалізації» (номер державної реєстрації 0118U000032, 2017-2021рр.), – запропоновано формування інноваційно-інвестиційної інтеграційної стратегії для розвитку промисловості в умовах глобалізації; відповідно до плану наукових досліджень кафедри макроекономіки і державного управління Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» «Модернізація державного антикризового управління національною економікою» (номер державної реєстрації 0116U001426, 2016-2020 рр.), – запропоновано методологічне забезпечення стратегічного регулювання еконо-

мічної динаміки у промисловому секторі національної економіки; «Антикризове управління публічним сектором в умовах макроекономічної нестабільності та загроз державності України» (номер державної реєстрації 0117U001196, 2016-2019 рр.), – сформовані концептуальні підходи до формування промислової політики в контексті модернізації національної економіки; та відповідно до плану наукових досліджень Міністерства освіти і науки України у процесі виконання держбюджетної теми «Макроекономічне моделювання системної динаміки планування та управління системою вищої освіти: філософія і методологія» (номер державної реєстрації теми 0117U002531, 2017-2019 рр.), – запропоновано концептуальне забезпечення пріоритетного розширеного відтворення людського капіталу у промисловості.

Метою монографії є розробка та обґрунтування теоретико-методологічних положень та практичних рекомендацій щодо регулювання розвитку промисловості у національній економіці в умовах посиленних інтеграційних процесів.

Хочеться вірити, що запропонована монографія стане ще одним кроком у науковому вирішенні питань державного регулювання розвитку промисловості у національній економіці в умовах глобалізації, а також вирішенню проблем ефективності формування інноваційно-інвестиційної системи в умовах європейського розвитку національної економіки.